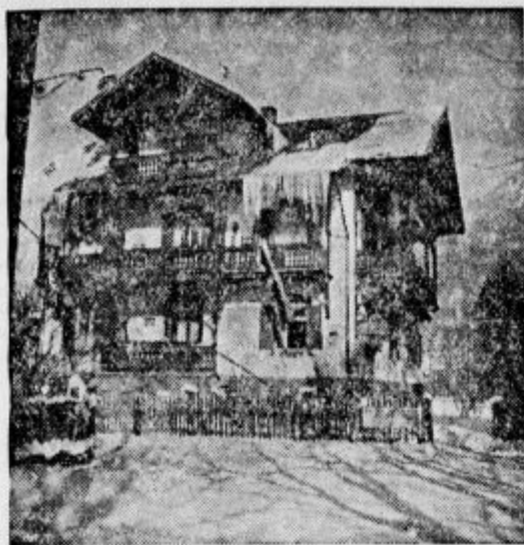

Slike z olimpijade v Ga-Pa

Vila Helene, v kateri stanujejo naši tekmovalci.

Naši skakalci se odpravljajo na trening.

Franci Cop pri slalomu.

Zmagovalka v smuku Cranž.

Smuk: na startu.

Tekmovalke se krepeajo pred startom.

Plačevanje kuluka ter drž. nameščenci in upokojenci

Vsi, ki prejema bodisi aktivne prejemke ali pokojnine, plačujejo z različnimi odteglji prav čedne vsote državnih blagajni, odnosno za uradniški pokojninski sklad Državni hipotekarni banki. — Naj navedem te odtegljaje, kakor so navedeni na p. h. nakaznici: 1. uslužbenski davek, 2. izredni prispevek k uslužbenskemu davku, 3. za uradniški pokojninski sklad. — (Edinstveno na svetu, da ga plačujejo tudi upokojenici!) — V konkretnem primeru znašajo navedeni odbitki od bruto-zneska pokojninskih prejemkov 2200 Din mesečno 140.50 dinarjev, ali na leto 1686 Din. — To je že kar čedna vsota, ki nižjega uradnika boli, posebno, ko mu je bila okrnjena pokojnina že kake štiri-krat za okoli 800 Din.

Navedenim odtegljajem se pridruži vsako leto meseca februarja še četrti — za »kuluk« ali za odkup osebnega dela po § 38 zakona o samoupravnih cestah. — Ta odtegljaj je seveda različen po višinah odmerne podlage, vendar pa dosega tudi znatne vsote, s katerimi je olajšan žep prizadelega ali pa želodec. — kakor kdo hoče. Zakaj za vsak primanjkljaj po odbitku je treba prilepniti pas, ker si mora pač vsakdo, ki pri bornih prejemkih že itak s silo rine skozi življenje, odtrgati bodisi od usi ali pa od obleke do podplatov na obnošenih zakrpanih čevljih.

Mi vsi dobro vemo, da je zakon tu in se izvršuje — morda tu malo bolj — tam malo manj rigorozno. Pri nas se v obče v vsem obsegu. — Toda toliko pravice si pa menda le smemo prilastiti, da nam bodi dana svobodna beseda o mnenju, ki je splošno pri vseh prizadetih o plačevanju »kuluka«. Nikdar ne bom trdil, da osebnemu delu nima dobrih strani in da bi ga mogli načeloma odklanjati, najsi je uvedba zakona sprva dvignila precej prahu iz enostavnega razloga, ker je bila uvedba za nas novost. Ne trdim, da v prejšnji državi osebnega dela nisimo prav nič poznali. Zakonito je bilo namreč uvedeno — seveda v veliko manjši meri pod naslovom tlaka — toda samo za občinske potrebe in samo po sklepu občinskega odbora. Tudi odkup od občinske tlake je bil pridržan sklepu občinskega odbora.

Toda nekaj povsem drugega je sedaj izvrševanje osebnega dela in odkup od tega dela. V tem pogledu je po splošnem — ne samo po mnenju pisca teh vrstic — treba popraviti odnosno spremeni § 38 prej navedenega zakona, kar ta določila nikakor niso za vse enako pravična. — Prepričan sem tudi, da se izvršuje odkup od osebnega dela z vso strogostjo samo pri nas. Naj mi bo dovoljena mala analiza (malo razčlenjena) tega paragrafa. V prvem odstavku stoji ondi temeljno določilo: »Osebnemu delu so zavezani vsi za delo sposobni moški prebivalci v območju dolžnega samoupravnega telesa, od polnih 18 do

polnih 55 let.« — To bi bilo v redu. — Za izvrševanje (namreč ročno) je torej merodajna starostna doba, ki je v tem zakonskem določilu čisto točno omejena. V drugem odstavku določeni odkup se nanaša na one, osebnemu delu zavezane osebe, ki laže in raji plačajo nego bi šli na cestno delo. To je ena in prva vrsta dela — kuluku zavezanih oseb.

V drugo vrsto pa spadajo obvezniki (ali po zakonu: davčni zavezanci), ki tega dela ne izvršujejo osebno, morajo pa namesto tega plačevati odkupnino, ako plačujejo nad 100 Din neposrednega davka. To odkupnino morajo plačevati vse moške in ženske osebe, najsi so sicer nesposobne za delo, in pa ne glede na starost. Posebej pa označuje zakon v navedenem § vse javne (državne in samoupravne, tudi občinske) uradnike, vse vojaške uslužbenke in častnike ter vse duhovniške osebe, ki morajo plačevati osebno delo v denarju, a med temi so navedeni tudi upokojenci. — Za vse te ne velja nobena časovna omejitev. — Lahko postaneš star 100 let — plačevati moraš. Kričeča krivica obstoji v tem, da morajo plačevati kuluk navedeni javni, civilni in vojaški uslužbeni, zlasti upokojenci, ko je zasebni nameščeneec oproščen osebnega dela in plačila, najsi ima na pr. bančni ravnanje na desettisoč mesečne plače. Vemo, da gre naša denarna politika za tem, da se vzame onemu, ki se mu najlaže odtegne — od službenih ali pokojninskih prejemkov. Toda socialno to ni, zlasti ne sedaj, ko se že leta in leta samo krčijo prejemki. Najmanj pa, kot bi smeli upravičeno zahtevati, bi bilo, da se plačevanje odkupnice omeji vsaj na tisto starostno dobo, ki velja za izvrševanje osebnega dela. Fr. K-n.

Ptuj

Ustanovitev emigrantske organizacije v Ptuj. V soboto 8. t. m. se je vršil v Ptuj prijateljski sestanek vseh emigrantov iz Primorske. Iz Maribora je prišla skupina emigrantov Slovencev, med njimi tudi g. Marino Kralj, ki mu je po otvoritvi sestanka dal besedo mestni župan dr. Remec, ki je vodil sestanek. Gosp. Kralj je obrazložil namen in pomen te organizacije. Posebno je poudaril, da je ustanovitev emigrantskega društva v sedanjem napetem trenutku nujno potrebna. V Jugoslaviji obstoja že štirideset takih društev, tako da bo z ustanovitvijo novega društva v Ptuj že 41 emigrantskih društev. Poslušalci so z vidnim zanimanjem sledili izjavam govornika in ga na koncu nagradili z navdušenim odobravanjem. — Izvoljen je bil pripravljalni odbor s predsednikom dr. Alojzijem Remcem na čelu, da pripravi vse potrebno za občni zbor nove ustanovljenega društva.

Maribor in avstrijska meja

Pred kratkim je poročalo časopisje o izjavi avstrijskega zunanjega ministra Berger-Waldenegg, ki jo je dal dopisniku belgrijskega »Vremena« glede razmerja med Avstrijo in Jugoslavijo. Pri tej priliki je trdil, da je glavna misel avstrijske politike, da vzdržuje čim bolj srčne in nemolene razmere s svojimi sosedi, v prvi vrsti pa z Jugoslavijo. Pripomnil je tudi, »da ni med Jugoslavijo in Avstrijo nobenih nerešenih vprašani in da sta ti dve državi celo predeslinirani za posebno uspešno delovanje v sru Evrope.«

Besede avstrijskega zunanjega ministra so našle tudi pri nas svoj odmev. V interesu našega prebivalstva ob severni meji in v interesu mesta Maribora moramo poudariti, da tega dobrega razmerja med našo državo in Avstrijo, o katerem govori avstrijski zunanji minister, na naši meji prav nič ne čutimo. Nasprotno opažamo, da delajo avstrijske oblasti našemu obmejnemu prebivalstvu čimdalje večje težave v gospodarskem oziru.

V zadnjih letih so avstrijske oblasti skoraj ukinile obmejni promet, ki je svoj čas omogočal, da so se naši obmejni državljani bolj svobodno gibali na meji s svojimi gospodarskimi pridelki ter je bilo tudi avstrijskemu obmejnemu prebivalstvu omogočeno, da je kupovalo razne malenkosti na naši strani meje. Zadnje čase se je pa tozadevno uradovanje avstrijskih carinskih oblasti in postopanje proti obmejnemu prebivalstvu na našo škodo tako poostriilo, da to tudi v

Mariboru neprijetno čutimo. Avstrijski pretehtajo vsako klobaso, prečejejo vsako cigareto, kakor bi šlo za bogve kakšne vrednosti.

Ko je svoj čas Avstrija skoraj popolnoma ukinila polna dovoljenja v Jugoslavijo, je prišlo končno do nekega sporazuma. Prepoved se je ukinila in od tedaj naprej se »Pulnik« v Mariboru trudi, da bi prepeljal kolikor mogoče naših ljudi v Avstrijo. Pričakovati bi bilo, da bo tudi Avstrija zaradi tega drugače postopala. V Mariboru pa zve-mo celo od lakih Avstrijcev, ki imajo sodna vabila, kakšne težkoče so imeli, preden so dobili dovoljenje za vožnjo v Jugoslavijo. Znano je tudi, kakšne težave imajo v Avstriji živeči sorodniki mariborskih občanov in kaj se vse tozadevno od njih zahteva. Najlaže dobijo še dovoljenja židovski trgovski poštiki, ki trgujejo z avstrijskim blagom. Če pa omenimo še to, kako postopa Avstrija samo z našim tiskom — slučaj Mohorjevič knjižl — in s kakimi šikanami se preprečuje kroškim Slovincem prihod v Jugoslavijo tudi na čisto gospodarske prireditve, kakor je ljubljanski velesiem, potem moramo ugotoviti, da je bilo postopanje avstrijskih organov proti našim ljudem v gospodarskem in kulturnem pogledu kar sovražno.

Naše obmejno prebivalstvo pozna dosedaj samo eno zahtevno: naj nam Avstrija v gospodarskem in kulturnem oziru neha nasprolovati, ali pa naj se najdejo primerne represalije.

Slavni tenorist
bo pel v kinu Union

Joseph Schmidt

Ljubljanska smodnišnica se preseli

Ljubljana, 10. februarja. Že prejšnje občinske uprave so posvečale dovolj skrbi vprašanju, kako preseliti smodnišnico z Ljubljanskega polja, to je že z območja mestne občine Ljubljane in tik mestne naselbine, kam daleč, tako, da ne bi bila po morebitnih eksplozijah ogrožena varnost ljubljanskega prebivalstva in ljubljanskih zgradb. Mestni občini se je posrečilo že, da je dosegla z vojaškimi oblastmi sporazum, naj bi se te zgradbe odpravile. Vendar so bile napoti razne ovire, ki še danes niso premagane.

Mestna občina je že najela za preselitev smodnišnice pri Drž. hip. banki posojilo 2 in pol milijona dinarjev, ki je bilo realizirano. Nakupljeno pa je tudi zemljišče zahodno od Ljubljane, kamor naj bi se smodnišnice preselile. Dosedanja poslopja in zemljišče smodnišnice pa bi postali mestna lasi.

Iz varnostnega ozira je kar

žeteli, da bi se ta skladišča prenesla čimdalje iz Ljubljane, iz gospodarskega in prometnega ozira pa bi bilo žeteli, da bi ostali kje v daljni okolici Ljubljane, kakor je bilo prvotno sklenjeno. Vprašanje je še, kako dobi mestna občina nadomestilo za že kupljeni svet, namenjen novi smodnišnici in kako naj tudi uredi račune za postavitev smodnišnice kje v okolici

Pri lenivosti črev

je naravna

Franz-Josefova

grenka voda prijetno dobro učinkuje domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker večkrat je male množine dobro delujejo.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485, 25. V. 35.

Po januarškem dežju - sneg

Ljubljana, 10. februarja. Prva predpepelnična nedelja je bila zjutraj prijetno mrzla z -5.5°C mraza, podnevi pomladno topla z najvišjo temperaturo +7.8°C. Šholastika nam je danes prinesla sneg. Snežni val, prihajajoč od severa, je objel vso ravan in plan ter kmalu odel naše kraje v snežno odejo. Po dolgem času suh in droban sneg, ki pada na suha, zmrzla tla! Lani 4. decembra je močno snežilo in je bila takrat višina snega do 33 cm, pozneje je še snežilo in zlasti močno 23. decembra. Sneg pa je bil moker in zato se ni mogel vzdržati. Januar je dosegel po naših krajih izreden in svojevrsten rekord. Vedno je deževalo. Le 13. januarja je iz prostranstva prifrčalo par borih snežink.

Poročali smo že, da je Ljubljana v januarju zaznamovala 266.8 m/m padavin. Zanimiva so nekatera vremenska poročila opazovalnice meteorološkega zavoda v Ljubljani. Mnogi kraji na Gorenjskem in Notranjskem so zaznamovali še mnogo višje padavine od 300 do 500 m/m. To je po sto

letih izreden pojav, kajti splošno je dognano, da znaša mesečni padavinski povprečnik v naših krajih za januar 40 do 90 m/m. Za Ljubljano n. pr. 74 m/m. So kraji, oddaljeni le nekaj kilometrov od Ljubljane, ki so imeli januarja še mnogo več dežja. Vrhnika, oddaljena 20 km, je imela 294 m/m, Trata pri Škofji Loki 336.6 m/m, Smarna gora pa 266.4 m/m.

Največ padavin so zaznamovali na Gorenjskem: Sorica 488.6, Boh. Bistrica 433.3, Izvir Savice Bohinjske 465.6, Davča - Blegaš 400.5, Kranjska gora 306.3, Kranj 236.4, Jezersko 346.7 in Mrzli Studenec 306.4 m/m. Na Notranjskem: Ziri 263.6, Gor. Logatec 380.5, Panina pri Rakeku 450.6 in Cerknica 337.4 m/m. Na Dolenjskem: Kočevska Reka 228, Oslinica 331.1 m/m. Na Štajerskem in v Slov. Krajinah je bilo januarja veliko manj padavin. Najmanj padavin (56.8 m/m) je zaznamovala Sv. Ana v Slov. gorah. Luče v Savinjski dolini 273.8 in Gornji grad, ki spada še v ljubljanski padavinski pas, 255.4 m/m.

Pri cerkvi na Pohorju (1522 m)

Malokateremu čitatelju teh vrstic je znano, da se nahaja visoko na Pohorju čez sedlo med Jezerškim in Črnim vrhom proti Mislinjam, nedaleč od ljubkega Ribniškega jezera na južni strani Ribniške koče — ki se naziva v ljudski govoricu — »Pri cerkvi«.

Cerkvice danes ni več. Nekoč pa je stala tam majhna skromna kapelica, okrašena s podobo Matere božje. Ostanke te kapelice vidimo danes kot kup zloženega kamena na južni strani planinskega doma.

V davnih časih, ko še Ribnica ali prej St. Jernej na jezeru ni imela lastnega pokopališča, so morali prevažati umrle tukaj mimo v Mislinje. Mnogokrat pa se je dogodilo, da mrtvaški sprevod v tej višini vsled hude zime ni mogel naprej. Prisiljeni so bili tedaj pustiti v snegu in šele ugodnejše vreme je omogočilo nadaljni prevoz trupla v Mislinje na pokopališče. V spomin na to dobo je bila že od nekdaj iskrena želja ribniških planincev postaviti na tem mestu cerkvico, toda vedno je pomanjkanje potrebnih sredstev onemogočilo uresničenje te želje. Zato so se odločili merodajni krogi seznaniti vse cenjene čitatelje s prej označenimi dejstvi in jih na tem mestu zaprositi za majhno podporo, da bi se končno uresničila želja vrlih planincev v čast Matere božje in v okras našega prelepega Pohorja.

Po dovršitvi lepe planinske ceste iz Ribnice na Senjorjev dom ne bo mogoče obiskati tega lepega kraja samo turistom, smučarjem in ljubiteljem lepe pohorske narave, ampak tudi motociklisti in avtomobilisti se bodo lahko pripeljali iz daljave k lepi romarski cerkvi sv. Krištofa, do katere bo vodila ena najvažnejših avtocest v celi Jugoslaviji.

Lavantinski knezoškofski ordinarijat je dovolil postavitev cerkvice z odlokom št. 280/1 z dne 16. februarja 1935. Nabiranje denarnih prispevkov pa je dovolila kr. banska uprava z odlokom št. II/129.281/7 z dne 14. decembra 1935. Pri tej priliki opozarjamo cenjeno občinstvo, da ima pravico do nabiranja prispevkov edino g. R. Frizzi, lesni trgovec v Vuhredu. V nabiralni knjigi se nahaja slika omenjenega kakor tudi tozadevna dovoljenja kr. banske uprave, okrajnih načelstev pohorskega okrožja in pristojne policijske oblasti.

Prosimo, prispevajte, kolikor vam je mogoče, da bi čimprej krasila ta cerkvica naše zeleno Pohorje.

Za vplačilo denarnih prispevkov so na razpolago položnice pri g. R. Frizzi v Vuhredu. Odbor.

Pridobivajte novih naročnikov!

Medenski most potrebuje strehe

Iz Vikerš nam pišejo: V zadnjih zimskih nalivih smo šele prav spoznali, koliko dobroto nam je izkazalo Prometno društvo Medno-Tacen, ko nam je skoro čez noč postavilo mostič čez Savo pod medensko postajo. Ne samo, da je s tem odprlo nedeljiskim izletnikom najkrajšo, pa tudi najlepšo pot na Smarno goro, ampak je tudi nam domačinom iz Vikerš in sosednjih vasi izdatno olajšalo pot v Ljubljano, ko se zdaj lahko ob vsakem vremenu poslužujemo postaje v Mednem. Ob nalivih, kakor so se tako pogosto ponavljali skoro ves januar, bi bili popolnoma odrezani od postaje, ako bi bili še navezani na prevažanje s čolnom. Koliko dragocenejša časa bi bili potratili s hojo v Vižmarje ali v Medvedo, pa še v tako slabem vremenu! Bolj ko kdaj poprej, smo tokrat občutili, kolike koristi je ta komunikacija ne samo za tujci, ampak tudi za lokalni promet in zato skoro ne najdemo primernejših besed, da bi se mogli z njimi poštvalnemu odboru Prometnega društva Medno-Tacen dostojno zahvaliti.

Eno pa je, kar nas še navdaja z veliko skrbjo. Steer trdna lesena konstrukcija je zdaj izpostavljena vsem vremenskim neprivikam in ker so skoro vsi deli iz mehkega lesa, se po pravici bojimo, da bo to mostu kmalu na veliko škodo, ako ne dobi v doglednem času potrebne strehe. Kdo naj jo preskrbi? Domačini smo že prispevali h gradnji mostu, kolikor smo v teh hudih časih mogli. Društvo pa ima še vedno skrb za odplačevanjem dolga, ki ga malenkostna mostnina in članarina je počasi pokrivala in si zato ne more napraviti še novih stroškov za streho. Dolžnost javnih korporacij, predvsem banovine je, da tu priskočijo na pomoč. S primerno streho bi se most ohranil v najboljšem stanju 50 let in je zato vsako odlašanje te utemeljene potrebe od dne do dne v večjo škodo. Znano je, da namerava društvo upravljati most samo tako dolgo, da bo poplaval stari dolg, potem pa ga izročiti v last pristojnim občinam. Zato po pravici pričakujemo, da bo banovinski svet že v tekočem zasedanju odobril potrebni kredit za napravo strehe, tem lažje, ker to ne bo prazna investicija, ampak se bo denar polagoma vračal iz mostnine, ki jo bo treba še za toliko časa pobirati. Storititi je treba vse, da se nam ta važna tujkoprometna in obkorožna naprava čim dalje obvaruje propadanja.

Vrhnika

Brezposelnost. Ugotovili smo, da na občini že več let niso izčrpali itak malenkostnih stavk za brezposelnost, ki jih je vedno več. O tem je bilo govora tudi pri zadnji občinski seji, kjer je JNS večina odklonila povišanje te postavke. Po seji smo si s pomilovanjem ogledali ukeo ginljivo diplomu v izloženem oknu onstran ceste, katero smo za spomin tudi fotografirali.

Česa potrebuješ za stratosfero?

Kako morajo biti urejeni in narejeni zrakoplovi, ki naj polete v vseмирje?

Med prvim poletom v stratosfero, ki ga je vodil profesor Piccard v letu 1931 in med zadnjim 11. novembra 1935, ko sta dosegla ameriška častnika Stevens in Anderson višino 22.000 m, so tudi drugi poskušali, kar pa se je za letalce precej slabo končalo. To kaže, da so pogoj, na katere smo navajeni pri poletih navadnih zračnih balonov in letal, pri statostatih (baloni za polet v stratosfero) popolnoma drugačni. Na malenkosti sta pri pripravi pazila asistenti prof. Piccarda Max Cosyns, pri svojem poskusu leta 1932 in Jean Piccard, po uspelem dvigu 23. oktobra 1934 v Združenih državah.

Ovoji zrakoplova. Za dvig v velike višine je potreben predvsem velikanski ovoji, katerega napajanje približno za desetino, tako da ima vzgon. V tem slučaju ostane dvižna sila stalna do takrat, ko se zaradi višine plin razširi in napolni ves ovoji. Dokler ne doseže ravnotežja, je dvig hiter in ga sploh ni mogoče zmanjšati, kar seveda ovira opazovanje.

Pri navadnih balonih se hitrost ureja z ventili, pri balonu za stratosfero je pa to neuporabljivo. Kajti, če odide skozi ventil premalo plina, se dvig nadaljuje, če pa preveč, začne balon takoj padati in pada skoraj enakomerno do tal. Treba bi bilo torej najti natančno in na prvi mah točno tisto množino plina, ki ga je treba spustiti, kar pa je praktično nemogoče.

Zato je bilo treba iznajti avtomatično pripravo, ki bi natančno izpustila določeno množino plina iz ovoja. G. Cosyns je prišel na to, da bi pritrdil na isto mesto, kjer je navadni ventil, široko platneno cev, ki bi bila prepasana z vrbovimi obroči in bi se polnila po dolgem kakor harmonika. Cev ima odprtine na obeh koncih in ima 2 m premera in največ 35 m dolžine. Mislimo si, da se cev zmanjša na 23 m dolžine. Ko se začne balon dvigati, ostane vodnik zgornj v kapici ovoja. Za kolikor pa se balon dvigne, za toliko se plin razširi navzdol. Ko se napolni vsa prostornina ovoja do spodnje odprtine prazne cevi, se dvig urejuje z uhanjem vodika. Tako je tudi mogoče ustaviti zrakoplov v določeni višini.

Poleg tega ima ta naprava tudi veliko prednost pri spuščanju. Zrak, ki kroži v cevi, obdrži ovoji ves čas dobro napet, med tem, ko bi se pri navadnem ventilu plin zopet zgoščeval, čim bližje bi prihajal nazaj k zemlji. Tako bi ne bilo mogoče zmanjšati padanja brez znatnega odmetavanja balasta in ovoji bi postal, ker bi bil ohlapen, igrača vetrov, ki bi tudi lahko odtrgali spodaj pritrjeno gondolo. Sicer je Cosynsov načrt malo bolj kompliciran, kakor naša razlaga, vendar pa nakaže velike težave, ki so združene s poletom v vseмирje.

Gondola. Ker je v velikih višinah zrak silno razredčen, morajo biti zrakoplovci zaprti v neprodušnih prostorih. Piccard je napravil načrt za vseмирsko kabino iz aluminija, 3 mm debelo, ki je tehtala 150 kg. Nalo so obdržali preprosto plovno obliko in organizacijo, toda zvarili so posebno zmes aluminija in magnezija, ki je znižala težo na 100 kg. Gondolo iz te zmesi sta napravila G. in J. Piccard za svoj polet 23. oktobra 1934 v Združenih državah.

Vdolbini za ljudi imajo 47 cm premera. To je dovolj za udoben dostop do sedeža in je tudi dovolj, da ga hitro lahko zapusti, če bi balon počil. Če balon počil, pada gondola s hitrostjo 350 km na uro v prostem padu. V višini 16.000 m je torej do zemlje take vožnje 3 minute. Toda skozi gondolo bi moglo ovrati preobračanje gondole, ko drvi navzdol. Zato je dal napraviti Cosyns na gondolo majhno padalo, ki zmanjša hitrost padanja na 120–130 km na uro, s čimer pridobi letalec več časa, da odpre sedež in skoči ven, poleg tega pa obdrži gondola svojo naravno lego. Poleg tega se je odpiranje sedežev zelo olajšalo z aparaturom, ki sedež v trenotku odpre in ki to je mogoče napraviti, da se pri približno 6000 m razkrene, ker takrat se ni več bali razredčenega zraka.

Enako kočljivo je tudi vprašanje, kako naj se urede vezi med gondolo in balonom. Za balon, ki je pri odhodu napolnjen samo za desetino, ni mogoče uporabljati navadnih vrvi, ker bi se zmešale. Aluminijasta gondola je pritrjena neposredno na ovoji. Ovoji iz kavčuka je na zemlji, sicer prožen in trden, toda v višini 10.000 m pri 40–50° postane kakor lepčen in se hitro raztrga.

Ogrevanje gondole. Vprašanje toplote v gondoli ni brez pomena. Še vedno je namreč velika negotovost, kar se tiče temperature v takih višinah v atmosferi. Za najbližjeplasti stratosfere vemo od poskusnih balonov, da je temperatura pri približno 16.000 m –60° C. Torej je treba na vsak način ogrevati gondolo, če nečemo, da ne bi letalci zmrznili. Računi pa kažejo, da črno telo v višini 16.000 m dobi od solčnih žarkov temperaturo 70° C. To je seveda preveč. Zato je treba najti pravo mejo med belim in črnim, da bo gorkota znašala kakor želimo kakih +10° C. Zato pobarvajo 60% zunanje površine krogle črno (spodnji del) in 40% površine belo (zgornji del). Na ta način dobimo pravo toploto, poleg tega pa kroži v gondoli tudi zrak, ker se ogreva od spodaj in mora, ker je gorki zrak lažji, navzgor. Profesor Piccard, čigar gondola je bila pri prvem poletu vsa bela, je imel v gondoli pri fletni temperaturi –20° C, pri stopni, 1.50 m visoko pa 0° C. Tako razlika v temperaturi učinkuje kot mrzla kopel in ovira razno delo.

Preskrba za zrakom. Dovajajo kisik in absorbirajo dušik, ki nastane po izdihavanju. Za to zadostujejo prilagojeni aparati, kakršni so na podmornicah.

Poleg dušika pa nastajajo pri izdihavanju tudi vodni hlapi. Pri prvem dvigu profesorja Piccarda in Cosynsa vodni hlapi niso delali težak zrak, ker so se ob stenah zgoščevali in takoj zmrznili. Nasprotno pa drugi, ko je znašala toplota zraka +3° C (ne pa +10° C, kakor je bil izračun) usledile hlapi niso več zmrzovali, ampak padale s stropa na hrbel letalcev, tako, da so bili po dveh urah premočeni do kože in so se morali tako še 14 ur namakati in drgetati od mraza.

V gondoli so sicer imeli lugasto sol, ki naj bi vsrkala del te vode, toda bilo jo je premalo. Dr. Jeana Piccarda je skušnja izučila in je pri svojem poletu v Ameriki opremil gondolo z zadostno množino snovi, ki je usrkala vse vodne hlape. Dodal je še nekatere druge snovi, ki naj bi vezale organske sestavine, ki nastajajo pri izdihavanju in so pravi strup, kadar se razširijo po zaprtim prostoru.

Dalje morajo biti letalci, zato, da morejo mirno voditi balon in vršiti znanstvena opazovanja, čim bolj prosti drugih poslov. Zato je potrebna vsaj neka najmanjša udobnost, ki je pri prvih poletih v vseмирje tudi še ni bilo.

Obtežba. Balast je še vedno potreben za krmarjenje pri dvigu in spuščanju. Da ne preoblože gondole, ki je iz komaj 3 mm debele pločevine, privežejo balast v obliki vreč s suhim peskom na zunanji strani gondole. Toda, kako naj izprazniš te vreče iz notranjosti gondole? Ta postopek je prav enostaven: vrv, na kateri visi vreča, je pritrjena ob smodnikovem naboju, ki se sproži iz notranjosti z električnim stikom. S tem je vrv pretrgana in vreča pade. Da bi se pa izpraznila, preden prileti na zemljo — bilo bi namreč neuporabno za zemljane, če bi kdo dobil na glavo 20 kg težko vrečo — ima vsaka vreča na dnu padalo, ki se odpre in obrne vrečo, da se izprazni.

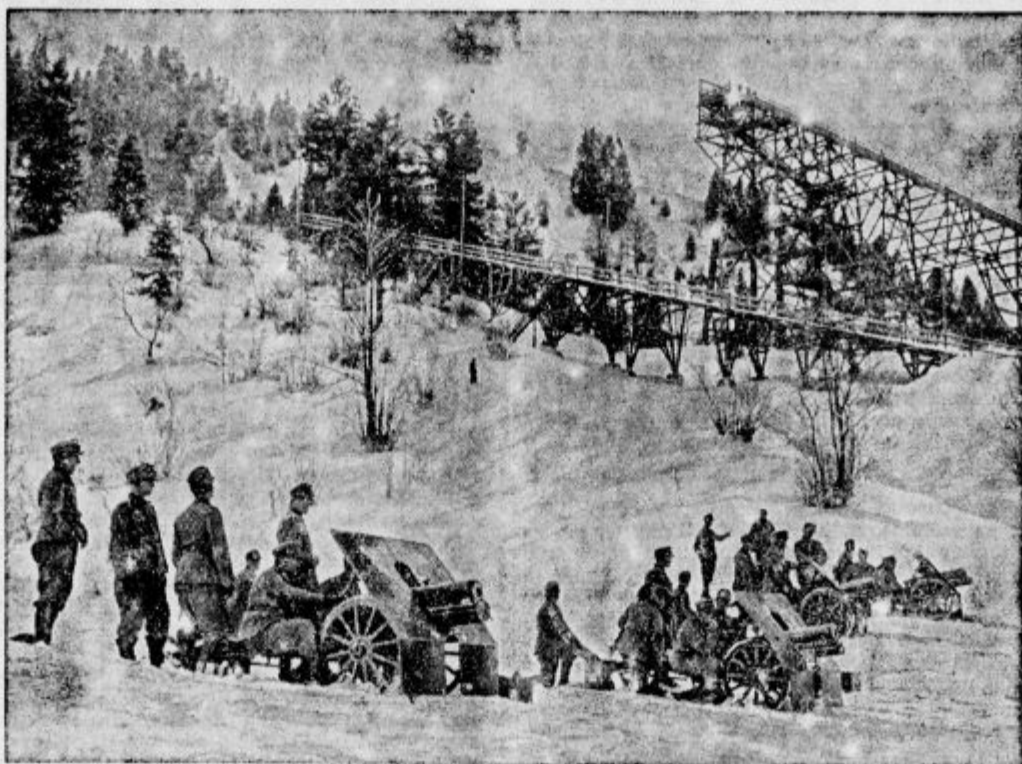
Odhod in pristanek. Zelo kočljiv popravek je aravnjanje stratosfernega balona pri odhodu. Balonov ovoji, ki ima 4000 m² površine, in je napolnjen samo za desetino svoje prostornine s plinom, ima obliko zelo podolgovate hruške, katere ves spodnji del je prazen. Za odhod je treba izbrati pravičen prostor med gori in mirni, brezveterni dan. Zato, da postavijo balon na pravo mesto, za pomoč pri startu in za napolnitev s plinom je treba 300–400 ljudi. Kadar se balon dviga, morajo

paziti, da ni nobenih pretresljajev, ker se sicer poškodujejo občutljivi merilni aparati.

Ko se zrakoplov vrača na tla, je treba zopet nekaj varnostnih naprav, posebno še, ker po pameti ni mogoče pričakovati uspešne pomoči pri pristajanju. Odvisne pa so od prostora, kjer balon pristaja. Zelo koristna varnostna naprava so padala, ki jih mora biti v gondoli več kakor je letalcev, zato da lahko pred pristankom pomočejo težke predmete, privezane na padala, ven, ker bi sicer ti predmeti pri močnem pretresu ob pristanku lahko koga poškodovali. Za raziskovanje kozmičnih žarkov uporabljajo ekran, ki je obdan od svinca, tako da tehta vse skupaj okrog 300 kg. Če bi pristala gondola na rbočju, bi se svinčne plošče odtrgale in letale na vse strani. Uvideli so tudi, da morajo spraviti med približevanjem k zemlji težke predmete v vreče in jih pritrditi na padala tako, da se ne pokvarijo in da niso nevarni prebivalstvu.

Po vsem tem je jasno, da zahteva polet v stratosfero skrbno premišljene priprave in pa človeka, ki je docela vajen popolnoma vseh ležav, katere prinaša s seboj to novo sredstvo za raziskovanje vsemirja.

Slike z zimske olimpijade

Vojaški pozdrav olimpijcem. Ko so olimpijci vseh narodov prihajali na stadion, je na Gudibergu, vsporedno z olimpijsko skakalnico, baterija oddajala častne salve.

Nemški državni poglavar Adolf Hitler prihaja v smučarski stadion. V največjem snežnem metežu ga pozdravlja častna četa.

Ladja zgubljenih

Na Francoskem vse tiste kaznjence, kateri so bili obsojeni na težko ječo, odpeljejo v pregnanstvo v zloglasno kolonijo Guayano na ameriškem obrežju. Te nesrečnike prevažata stara ladja »La Martinieres« — Vkrcajajo jih v umazani luki St. Martin de Re. Tudi pred kratkim so na staro ladjo vkrcali več sto nesrečnikov, ki so jih privrželi semkaj od vseh strani Francije. Dve noči so jih vozili. V oklopnih tovornih avtomobilih so pripeljali nad 300 v železje okovanih obsojencev, ki se bodo morali za svoje grehe pokoriti na Hudičevih otokih, kakor nazivajo tisto kazensko kolonijo tam v Ameriki. Kolikor pa jih niso pripeljali v avtomobilih, so jih pripeljali v zavarnih železniških vagonih. Ti kaznjenjski vlaki so posebno dobro zastraženi ter vozijo le 30 km na uro. Časnikar popisuje prihod teh nesrečnikov takole:

Točno ob 12.40 so se pripeljali vojaški nadzorni uradniki kriminalne uprave ter so sprejeli svoje varovance. Še enkrat vsakega natančno preiščejo, nakar jih obločejo v novo kaznjenjsko obleko — kostanjevo rjave barve. S tem so tako rekoč živni pokopani. Država jim preskrbi še nekaj hrane, da jim mornarsko vrečo, dve odeji, dve bisagi, dve platneni obleki, dve srajci, dvoje lesenih cokelj, kovinasto steklenico, cinasto žlico, kozarec ter nekaj konzerv, s čimer je za pot vsak preskrbljen. Nato po dva in dva prikujejo skupaj ter jih zbero na dvorišču starodavne trdnjave. Tu še enkrat prebero imena vseh, nakar vsakdo dobi svojo številko, s katero ga poslej kličejo. S tem je nehal biti član človeške družbe in ostane le še številka. Te sužnje sedaj uvidevajo skozi dvojni spalir črnih senegalskih strlecev od trdnjave do pristanišča. To je njihova zadnja pot do francoskih tleh.

Tedaj pa se je nekaj zgodilo. Nekdo izmed obsojencev je drugomu nekaj zašepetal. Pariška

vedeževalka je namreč prerokovala, da se bo stara kaznjenjska ladja na tej vožnji potopila. Sicer ne sme noben kaznjenec z drugim govoriti, vendar se je kakor blisk med njimi razširilo, da se bo stara ladja na tej vožnji potopila. In med 673 kaznjencev je kar v hipu izbruhnil pravi upor. Nastal je silen vrišč. Puškina kopita so padala po glavah nesrečnežev, deset ponorelih so morali utakniti v prisilne jopice. Ta deseterica je ostala na suhem, ker so jih vtaknili v opazovalnico male luke, kjer bodo počakali prihodnjega transporta. Ladja cele štiri tedne potrebuje od Francije do Guayane. Ko se vrne, pridejo tudi ti na vrsto.

Sicer pa v tem transportu ni bilo nobenih posebnih zločincev. Le Hameau je bil med njimi, ki že drugi nastopa to žalostno pot. Pred 20 leti je nekoga ubil, baje v dvoboju. Deset let se je za to pokoril v močvirnih krajih Hudičevih otokov, dokler se mu z 9 tovariši ni posrečilo pobegniti v Holandsko Guayano. Tu ga je prijel domotožje, da se je ukrcal na ladjo in ž njo kot neznanec srečno prišel domov na Francosko. S svojo staro materjo se je srečno sestal ter hotel pri njej ostati. Da bi ju pa ne odkrili, se je mati sinu na ljubo preselila v tuj kraj, kjer ju nihče ni poznal. Mati in sin sta živela srečno in pošteno življenje. Tako je minilo nekaj let. K nesreči pa je bil v tisti kraj prestavljen orožnik, kateri je Hameau že od prej poznal. Ko ga je sedaj tu zagledal, ga je takoj spoznal. Vnovič so ga okovali in sedaj vnovič potuje na Hudičeve otoke. Ob žični ograji stoji njegova 73 let stara mati in joka. To je njeno zadnje slovo od sina.

Med drugimi je tu glasoviti marsejski razbojnik Calixt, ki je ubil tri policiste. Divje gleda, z okovano desnico zamahne, da zarožlja železe, in zakliče: »Skoro se povrne!« K njemu je prikovani polblazni pariški bolniški strožaj Egasse,

Prodajalčeva navada. »V veliko čast si štejem, da smem prositi za roko vaše hčerke.« — »Prosimo, prosim, se docela strinjam. Ali vam morem še s čem drugim postreči?«

SLOVENEK

pred 60 leti:

V torek 8. februarja 1876.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča. Evropske vlade so v Carigradu že predložile skupni načrt o potrebnih premembah. Kaj bo turška vlada odgovorila se še le ugiha... Iz bojišča se sliši, da so bili v Hercegovini, pa tudi v Bosni zopet tepeni. To bomo v slovenskih listih, ki so dozdaj vselej še glave novic bolj zanesljivi biti, ko drugi... Turki uganjajo strašne, zverinske dvjosti. Iz Kostajnice se namreč nemškimi listom poroča, da so nekim beguncem ne le odsekali glave in jih potem razkosali, ampak enega celo živga odtrgli. Pa so vendar še ljudje pri nas, ki ž njimi drže.

Srbska skupština je dovolila vladi posojilo, če bi ga treba bilo. Nemški listi zaradi tega godrnjajo, rekoče, da so Srbiji po evropskih velikih oblastih roke tako zvezane, da sama za-se ne more nič pričeti proti Turkom.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 4. febr. (Zopet ena pošta odpravljena.) Zadnjič je nekdo v »Slovenec« položil, kako bridka izguba jih je zadela s tem, da so z novim letom izgubili pošto v Smarlnem pri Kamniku. Naj povem, da je poštno vodstvo z novim letom odpravilo tudi pošto v Komendi. Tedaj v fari, ki ima blizu 3000 duš, kjer je zraven treh duhovnov v službi tudi doktor zdravilstva v Glavarjevi ubožnici, kjer je domača grajščina in blizu tudi kriška, barona Abfalltrerna, in je po celi fari močna obrnljiva in sloveča kupčija z lončeno posodo. In vsa ta velika fara naj sedaj v daljni Kamnik v hudi zimi in slabih poth pošilja po pisma in drugo, kar ima dobiti na pošti ali oddati — in vendar vsak dan sredi skoz komensko faro drdrá poštni voz iz Kranja v Kamnik in nazaj! — In sedaj se sliši, da misli poštno vodstvo tudi odpraviti poštno zvezo med Kranjem in Kamnikom in le še obdržati poštno med Kranjem in Cerkljami... Prav je, da se varčno ravna pri državnem gospodarstvu; pa mislimo, da bi se kje drugje brez škode za ljudstvo dalo veliko več pridobiti. Čemu se nam pr. devljeje v pokoj še čvrsti možaki, ki bi svoje službe še radi in s pridom opravljali, in se jim daje na leto po 2000 gl. in še več pokojnine brez vse potrebe, samo ker sedaj vladajoči stranki niso všeč? To se nam res nepotrebno zdi; tistih 100–200 gl., ki jih pošta na kmetih stane, pa se komaj pozna, prebivalcem pa je vendar v veliko polajšavo.

Domače novice.

(Na ljubljanski pošti) je tik navadne omarice za pisma postavljena še druga večja za vlaganje poskušenj (muštrov) in bolj obširnih fiskovnih posiljatev. To se je zgodilo po priloži več trgovcev, ker je bila prva omarica za vse te reči premajhna.

(Velik sneg) je padel v soboto po Ljubljani in menda tudi drugje. Po mestu se je komaj hodilo, sneg se je vdiral s streh in napravil marsikak hrup... Železniški vlaki od vseh krajev zastajajo. Tako velikega snega v Ljubljani že davno ne pomnimo... Čudno je še to, da se je v soboto med največjim sneženjem od juga slišal močan grom.

Verjamem in ne verjamem

Na seji neke pariške banke so nekoč sklenili, naj vsak izmed navzočih upravnih svetnikov daruje 20 frankov v dobrotelne namene. Ko so po seji seštevili zbrani denar, so ugotovili, da manjka 20 frankov ter da eden izmed navzočih ni nič prispeval. Vsi so se nehoti ozrli v upravnega svetnika, žida, ki so ga vsi poznali, da je strašen skopuh. Ta je opazil dvomljive poglede in začel zatrjevati: »Svojih 20 frankov sem pošteno oddrnil.« Predsednik je vljudno omenil: »Tega sicer nisem videl, vendar pa verjamem.« Nato je Lavaland med strašnim krohotom vseh navzočih sarkastično zaklical: »Jaz sem pa videl, pa v kljub temu ne verjamem!«

★

Politična anekdota. Po Zenevi kroži anekdota, ki ni le fletkana, ampak tudi resnična. Pri zadnji seji sveta Zveze narodov je Laval imel le malo časa ter je zato samo en dan ostal v Zenevi. Med tisto sejo je angleški minister Eden dobil v roke listič papirja. Razgrnil ga je misleč, da je v njem kakva važna zadeva. Začne brati, a kmalu pa se začne ves začuden ozirati. Pri tem zagleda zastopnika Italije barona Aloisija, ki si je pravkar z vsvo vnmno s svojim bencinskim vžigalnikom prižgal cigareto ter se z njim igral. Eden se je veselo nasmehnil, pokimal Lavalu in listič položil v stran. Po seji je uradnik, ki je napeto opazoval ta prizor, našel listič. Na njem je bral tele besede, katere je napisal Laval Edenu: »Predlog za svet Zveze narodov: Dobavo bencina za Aloisijev vžigalnik izjemno dovoljujemo.«

ki je umoril nekega zdravnika. In še nekaj drugih morilcev je med njimi, a nikogar svetovnega slovesa. Pač pa zopet stoji ob strani gospa, kateri so nadeli ime »Guayanski angel«. Ta prihaja k vsakemu transportu, deli živila in okrepčila. Sprejema od njih tudi pisma in pozdrave svojcem. Straža senegalskih Zamorcev je sedaj močnejša kakor navadno. Pričakujejo še sto kaznjencev. To so tisti uporniki, ki so se v ječi pred dvema letoma uprli. Tedaj je padlo 40 vojakov. Vsi ti uporniki so bili obsojeni na Hudičeve otoke.

Kazensko kolonijo na Guayani je ustanovil Napoleon III. leta 1854.

Tinčkove in Tončkove prigode

250.

Ce prikupi sila do vrhunca...

V strahu za uboga Tončka je včeraj trepetal vesoljni svet. Za smo ga videli v duhu, kako leži na dnu morja — bled in nem. Pa se naše zle slutnje, hvala Bogu, niso uresničile. Tonček stoji še vedno živ in cel pred našimi očmi! Ko ga je zgrabila tipalka morske sipe, mu je Primožek v zadnjem hipu prikočil na pomoč in ga rešil. Tonček se je še stegnili ujeti na rob strehe, kjer zdaj hrabro sedi in začudeno opazuje nenavadno Primožkovo početje. Primožek vam je tišil: Je pograbil lase in s njim — kot bi mignil — povezal zadnji dve tipalki morske sipe.

»Tako!« je zadovoljno vzdihnil. »Zdaj naj se bori sama s seboj, če boče.«

Ja je zmagovalno zafrčal predse:

»Naprej nastava slava,
na boj junaška kril!
Za blagor očetnjave
naj lase govoril!«

V tem hipu je Primožek zagledal nekaj, kar je zbudilo njegovo posebno pozornost.

»Hura!« je divjeradostno zakričal. »Moj ptičji aeroplan nam leti na pomoč!«

Dečki so velikanskemu ptiču hitro napravili prostor na strehi splava, da bi mogel pristati.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Dva 1.—; štirilevanski oglas Dva 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dva 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka, 3 mm visoka petlinna vrstica po Dva 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kuharica

prosi službo čez dan; gre tudi k starim ali bolnim. Govori tudi nemško. Sv. Petra nasip 21, pritličje, dno.

Bivši orožnik

zmožen kavčije, išče primerno službo paznika ali skladiščnika ali kaj sličnega. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1889.

Vajenci

Dva vajenca

za slikarsko obrt, sprejem. — Albert Špeletič, Emonska cesta 25.

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje v šentpeterskem okraju — iščem. Ponudbe upr. »Sl.« pod št. »Dravna uradnica« 1904.

Posvetva

Stavbne parcele

ob banovinski cesti, 10 minut od kolodvora, priročne za podjetja ali privatnike — so naprodaj v Domžalah. Poizve se pri Vrečarju, mizarju, Kolodvorska ulica, Domžale.

Prodaj

Novo, prodorom enodružinsko hišo: 3 sobe, 2 kabineta, vse pritlikline ter elektrika, voda, vrt. Informacije od 1—3. Emonska cesta 25.

Denar

Priporočila se

za razne trgovske, bančne in kreditne posle, za nakup in prodajo vrednostnih papirjev, hranilnih knjižic, realizacije, kompenzacije, razne nakupe, plačila in prodaje Alojzija Planinšek, trg. agent. za bančne in blagovne posle, Ljubljana, Beethovnova ul. št. 14-I. (palača Dunav). Jamči za vestno izvrševanje.

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Vojno škodo

(ratno štetje) in druge vrednostne papirje kupuje in prodaja najugodnejše trg. agentura banč. poslov Alojzija Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 14-I. (palača Dunav). d

Hranil. knjižice

vseh bank in hranilnic kupimo ter plačamo takoj. Bančno kom. zavod v Mariboru.

Prodajmo

Šivalni stroj

pogrešljiv, z okroglim čolničkom, ki šiva naprej in nazaj, štika in štopa — poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36.

Mizarji

Vsakovrstno okovje za okna in vrata, pohištveno okovje, mizarско orodje in vse železninske potreščine dobite najceneje pri trvdki Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnštva lista.

Kvalitetno blago!

Lastni izdelek!

Srajce za gospode

bele šifon	od 38.— do 68.— Din
modne cefir in poplin	34.— " 120.— "
športne flanel in turing	36.— " 75.— "
delavne oksford srajce	20.— " 44.— "
spalne srajce trpežne	55.— " 75.— "
srajce za dečke vseh velikosti	18.— naprej
spodnje hlače kratke	16.— do 32.— "
spodnje hlače dolge gradl	28.— " 48.— "
bele in črne moške halje	110.— " 130.— "

nudi

F. I. Gorličar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Perilo za gospode kakor tudi vsakovrstno posteljno perilo se izdeluje natančno po naročilu za nizko ceno!

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15%. Anton in Vladimir Preker, Sv. Petra cesta 14.

Kupimo

Vsakovrstno

ziato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, ruvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Motorje, generatorje,

strujemerice za istoimerni tok ali električno centralo z mrežo, rabljeno, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dynamo-stroj« št. 1472.

Insertirajte v »Slovenca«!

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobi oče, stari oče, brat in stric, gospod

FRANC ŠKUFCA

in se po kratkem trpljenju preselil v boljše življenje.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 11. februarja ob 10 dopoldne iz hiše žalosti šte. 5 na farno pokopališče k Sv. Tihnu.

Višnja gora, 10. februarja 1936.

Žalujoči ostali

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih bili deležni ob smrti našega dobrega soproga, očca, sina in svaka, gospoda

inž. Alojzija Pikla

izrekamo vsem svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo vojakom za častno spremstvo; predsedniku Jugoslovanskega združenja rudarekih in topilniških inženjerjev; gospodu univ. prof. inž. Gostiši in zastopstvom vseh strokovnih organizacij; prav tako pa tudi vsem uradom, predvsem rudarskemu glavarju g. inž. Močniku, še posebno pa Trboveljski premožokopni družbi z g. generalnim ravnateljem Rikardom Skubecom, gg. ravnateljem in vsemu uradništvu in delavstvu TPD za toliko nam iskazano sočutje in poklonjeno cvetje. Najtoplejša zahvala tudi Ekspozituri TPD v Zagrebu za ves trud in cvetje, in pa pevskega zboru »Ljubljane« za tolažilne žalostinke, enako pa tudi vsemu prebivalstvu, ki kakorkoli sočustvuje z nami.

Ljubljana, dne 9. februarja 1936.

Žalujoča vdova, sinček in mati

Ludwig Ganghofer:

Grad Hubert

(Roman.)

Klesbergova je ob tem imenu, ki ga ni še nikdar slišala v svojem življenju, olajšano zadihala. Bojazljivo so pozele njene oči po mlademu možu in zmajala je z glavo.

»Tetico, poglej vendar!« Pri zvoku tega glasu se je Gundi Klesbergova nenadoma ovestila. Z divjo jezo je planila nad Katico, zgrabila njeno roko ter jo stresla, da jo skicirka padla na tla. »Pusti to in pojdi, ta kraj ni zate!«

Forbekov obraz je spreletela žgoča rdečica. Nato je pa molče pobral knjigo.

»Toda, teta?« je v zadregi jecljala Katica.

»Pridi!« Z vihravo hitrico je potegnila Klesbergova mlado deklico skozi vrata.

Katičine ustnice so zadržtele. »Teta Gundi, gospod Forbek...«

Gundi Klesbergova ni odnehala ter je skušala kar hitreje priti iz bližnje celice.

»Toda, teta! Prosim te, gospod Forbek me je vendar rešil! Kaj si bo moral misliti o meni!«

»Le pojdi!« Teta Gundi je v svoji okornosti stopila v presenetljivo viharan korak. Katica je začudeno onemela. Od dneva, ko je bila Adelgunda Klesbergova prišla iz zavoda, da bi se spremenila v zelo zajetno teto in da bi prevzela varstvo nad mladim osirotelim dekletom, od tistega dne pa do te ure bi Katica nikdar ne mogla slutiti, da se je v tem omesenelem gugalniku, kakor je grof Ege krstil staro gospico, skrivala tako podlasitje urna okretnost. Katica je menila, da vidi čudež. Napol kujaje se, napol smeje se je dala teti Gundi vleči dalje. Enkrat se je pač ozrla preko rame, toda hišica je bila že izginila za skalo.

Zdaj pa je pritekel tudi France od brega in zaklical: »Čoln imam!«

»Hvala Bogu!« Gundi Klesbergova je zadržala viharan korak. Bila je popolnoma izčrpana.

3.

Počasi je drsel čoln po tihem jezeru, ki se je temnozeleno poigravalo s padajočimi večernimi sencami. Za ladjico so bile gore, obkrožujoče pol jezera, s svojimi črnimi jelovimi gozdi, s sivimi stenami in zelenimi brestmi na višavju, kjer je še sijalo svetlo sonce. Na bregu, ki se mu je bližal čoln, si opazil živahno krmo in vrsto belih vil; iz ene od teh je zvenel spev krasnega alta in zvoki roga. Za rdečimi strehami vil se je širila valovita pokrajina z vaškimi hišicami in dvorišči. Njihovim vrtovom se je pridruževal obširen, z rdečim obzidjem obdan park, nad katerega okroglimi brestovimi vrhovi se je dvigala streha s stolpiči gradu Huberta. Od ljudi, ki so bili v čolnu, se ni nihče zmenil za lepoto te slike, ki je zažarela po očistujočem dežju in tako svežih barvah kot da je prav sedaj izšla iz rok svojega Stvarnika. Stojč v zadnjem delu čolna, je stari čolnar enakomerno veslal. France, ki si je bil našel nič kaj pripraven prostorček na zadnjem delu, je brisal z rokavom rjo s puškine cevi, in Katica je sedela, obračaje gospici hrbet, zatopljena v kujavo molčanje. Nenadoma se je zdramila. France se ji je bil nalahno dotaknil kolena ter zašepetal: »Poglejte staro gospico!« Katica se je vzrla preko rame ter se ustrašila žalostnega prizora, ki ga je kazala teta Gundi. Na široko se ji je razlezel rdeči podbradek po težko dihaajočih prsih, globoke brazde so se krizale v ustnem kotu in po uvelih licih, s katerih je bila izginila že poslednja sled šminke, so se trkljali debeli biseri. Ali so bile to potne kaplje ali solze? Gotovo oboje hkrati. Z razpalega obraza je govorila velika pridrušana bolečina.

Katica je to občutila in v hipu je pozabila svojo jezo.

Ročno se je zavihtela čez desko ter prijel gospico za roke. »Teta Gundi, kaj imaš?« Klesbergova jo je zmeden pogledala, kot da jo je kdo zasačil pri zločinu. »Pusti me, ti!« S slabo posrečeno dostojanstveno kretnjo je obrnila glavo ter se krčevito zazrla v vodo, da bi utajila svoje solze.

Katica je molčala. S plaho skrbjo so visele njene oči na teti Gundi in na tihem si je začela očitati. Seveda se ni vedela kesati nobenega drugega pregreška kot samo tistega, ko je iz razumljive nepotrpežljivosti, da bi po dolgi ločitvi eno uro prej videla očeta, bila dala prvi povod za prigodo, ki se je bila za Gundi Klesbergovo tako slabo iztekla. Vse drugo se je bilo zgodilo samo po sebi. Skripaje je zapeljal čoln k obrežju. Komaj je imela Klesbergova trdna tla pod seboj in komaj je opazila gručo ribičev in letoviščarjev, že si je zopet opomogla. Ježerski krčmar, ki je imel grajski ribji lov v zakupu, se je prihitel pokloniti milostivima damama. Katica mu je prijazno podala roko, Gundi Klesbergova je pa odšumela mimo njega ponosno kakor kraljica, katere dostojanstvo je šlo bolj na šir kot pa v višino.

France je obesil puško čez ramo ter odhitel. Kmalu je utihnil za njim brušč naseljenega obrežja in njegova pot je šla med leščevjem preko tihih travnikov. Nekaj sto korakov ga je še ločilo od njegove hiše. Zdaj se je vzpela steza k visokemu plotu, kjer je nekaj surovo obdelanih stopnic omogočalo prelaz; na drugi strani se je vila ozka, z dvema kot miza visokima deskama ograjena steza. Nenadoma je zaslišal France čez plot moški glas — govoril je tisto dvomljivo kmetiško narečje, ki ga je lovec imel čestokrat priliko slišati v planinskih kočah pri mladih turistih — in odgovarjal mu je jezen deklški glas: »S poti, ti!« Radovedno je razgrnil France leščevje ter spazil šibkonovega turista, čigar nahrbtnik, suknjič in irbaste hlače so tega dne pač privkrat videle gore. V rokah je imel počez pravcato gorjačo, s katero je nekemu mlademu, čednemu dekletu zagrajal pot.